

GANSHOREN INGEZOEMD

2de nummer

Ganshoren Ingezoemd - zesmaandelijks infoblad van Gemeenschapscenariën De Zey

Wist je dat je voor heel wat informatie terechtkunt in De Zeyp?

Uit de papiermolen

Dagelijks heb je keuze tussen vijf kranten : De Morgen, Het Nieuwsblad, De Standaard, Het Laatste Nieuws en Het Volk.

Of lees je liever Humo, Knack of een van de tien andere week- of maandbladen...

Zoek je naar cultuuragenda's Brussel, wil je je wat bijscholen, zoek je waar je taallessen kunt volgen, of wil je de ene of andere vaardigheid aanleren ?

In De Zeyp vind je zes kasten vol folders en informatie hierover

Gezondheidsinformatie ?

Wil je weten wat de overheid heeft beslist, onze eigen Vlaamse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse regering of de nationale ministers ? Je kunt niet alleen de kranten, maar ook de officiële documenten raadplegen in De Zeyp.

Loop even binnen. In de leeshoek vind je al deze informatie. Neem rustig de tijd, iedere werkdag van 10.00 tot 18.00 uur.

Op het scherm van internet

Heb je een familielid in Afrika of Azië en zoek je een middel om goedkoop brieven te verzenden ?

Zou je graag de vacaturebank van RVA, VDAB, BGDA... raadplegen zonder naar een van hun officiële vestigingen te hoeven ?

Maak je een studie (zonder student te zijn...) en zou je eens graag in de catalogus van een buitenlandse bibliotheek snuisteren zonder ernaar toe te hoeven reizen ?

Of wil je liever de krant lezen op een computerscherm omdat je niet langer onnodig wil bijdragen tot de papierafvalberg ?

Loop dan even binnen in De Zeyp en overleg even met het secretariaat. Wij stellen graag onze internetconnectie ter beschikking om je informatie te bezorgen.

De Zeyp

Van Overbekelaan 164
1083 Ganshoren
Tel. 02/422.00.11
Fax 02/422.00.12

e-mail: DeZeyp@vgc.be
http://digitaalbrussel.vgc.be/gc/de_zeyp/

'Ganshoren ingezoemd'

is een uitgave van het
Gemeenschapscentrum De Zeyp.

Het wordt verspreid bij alle gekende adressen van Nederlandstaligen in de gemeente Ganshoren en geïnteresseerden in het Hoofdstedelijk Gewest Brussel en Vlaanderen.

De oplage is 2.700 ex.

Verschijnt zesmaandelijks
Jaargang 2 - nr. 1
December 1998

Werkten mee aan dit nummer:

Eugène Diepvens, Renaat Goedefroy,
Ivo Peeters en Veerle Vanden Bosch.

Met dank aan:

Danny Cortier, Jari Demeulemeester,
Lisette Van Nieuwenhuysen, Fried
Roggen, Pat Van Hemelrijck, Geert
Verburgt en Laurent Waeytens
voor hun enthousiaste medewerking.

Verantwoordelijke uitgever:

Jean-Marie Sempels,
Van Overbekelaan 164
1083 Ganshoren

 Inhoud

- Woord vooraf - pg. 3
- 'Een fiets is niets voor meisjes':
Een interview met Ganshorenaars
over hun jeugd - pg. 4
- Viermaal Ganshoren in kaart Deel 2 -
pg. 10
- Koninklijke Folkloristische Maatschap-
pij Sint-Martinus: de op een na oud-
ste vereniging van Brussel - pg. 12
- Een boeiende geschiedenis: dertig
jaar jeugdhuiswerking in Ganshoren -
pg. 15
- Lijst van Nederlandstalige verenigin-
gen - pg. 25
- Een krant lezen, een vraag over...

 Woord vooraf

Niet één, niet twee maar tientallen reacties zijn er geweest op onze eerste 'Ganshoren ingezoemd' in juni 1996. Velen hebben het eerste nummer nog steeds in hun boekenrek staan. Het staat er eenzaam te wachten op de volgende editie, die maar niet komen wou.

De activiteiten in De Zeyp zijn in de voorbije jaren drastisch toegenomen. Waar voorheen het centrum vooral tijdens de avonduren bruiste van activiteiten, worden meer en meer de daguren ook gebruikt voor vormingsmomenten, ontspanningsactiviteiten, atelierwerking of theatervoorstellingen.

In deze toenemende drukte van het dagelijkse gebeuren in De Zeyp namen we onvoldoende ruimte om ons te verdiepen in thema's die voor een 'Ganshoren Ingezoemd' in aanmerking komen. Programmatoren kijken zo graag naar wat ze nog plannen te doen, investeren graag in de dromen van morgen ook al zijn we ons terdege bewust van het belang van wat anderen in het verleden in deze gemeente hebben gerealiseerd, hebben beleefd.

Dankzij een extra gemeentelijke ondersteuning kon De Zeyp enkele maanden terug een deeltijdse medewerkster aantrekken met als hoofdopdracht o.a. het schrijven van artikels voor Ganshoren Ingezoemd.

Het eerste resultaat is er. Het spreekwoord zeg nooit nooit... is dus weer eens alle eer aangedaan.

En nu het tweede nummer er is, nu Veerle de microbe van de Ganshorensse geschiedenis te pakken heeft, nemen we ons voor om de afspraak van een zesmaandelijkse uitgave in de toekomst wel waar te zullen maken.

Aan dit nummer is heel wat onderzoekswerk voorafgegaan.

De geschiedenis van het jeugdhuis in deze gemeente is bijzonder complex, maar vooral ook boeiend. Aan de wieg van dertig jaar jeugdhuiswerking stonden figuren die op dit ogenblik binnen Brussel en zelfs op nationaal niveau belangrijke functies waarnemen. Het artikel komt mooi op tijd nu andermaal een stap voorwaarts werd gezet met de ingebruikname van een nieuw jeugdhuis.

De jeugd van toen kan dan wel fantastische tijden hebben beleefd in het 'rustige' Ganshoren, maar wat Lisette en Laurent over de jaren '30 en '40 te vertellen hebben, geeft toch een totaal ander beeld van deze toen nog landelijke omgeving.

Bestuur en staf van De Zeyp wensen u veel leesgenot.

Het eerste nummer heeft gezelschap gekregen in uw kast. Hou plaats vrij want er volgen er nog...

Ivo Peeters
centrumverantwoordelijke

Jean-Marie Sempels
voorzitter

Een fiets is niets voor meisjes. Een interview met rasechte Ganhorenaars over hun jeugd

Lisette Van Nieuwenhuysen en Laurent Waeytens zijn allebei geboren en getogen in het Ganshoren van de jaren '30 en '40. Samen met zijn straatvrienden bracht Laurent als aanstormende tiener heel wat tijd door in de Rivierendreef, vaak tot ergernis van de boeren die er woonden. Een van hen was Lisettes vader. Hij zou zowat tien jaar later de schoonvader worden van een van de kereltjes die zijn erf onveilig maakten. Lisette en Laurent wonen al sinds de jaren '60 in Jette, maar ze hebben Ganshoren nooit losgelaten. Ze waren graag bereid te komen praten over hun kinder- en jeugdjaren: een boeiend verhaal waar we met rode oortjes naar hebben geluisterd.

Lisette: Mijn ouderlijk huis stond in de Rivierendreef, 'de Rout' zoals ze dat in Ganshoren ook wel noemden, aan de

Het huis van Mie Maete.

overkant van waar nu restaurant Le Chaudron d'Or is. Het was een heel oude boerderij, de muren waren nog van leem. Op de foto (foto 1) zie je de achterkant van het huis, met links mijn vader en rechts mijn grootmoeder van moederskant. Ze heette Caroline Van Der Maeten, maar iedereen noemde haar Mie Maete. Mijn ouders zijn bij haar blijven inwonen. Waar nu het restaurant is, was toen de boerderij van Louis van Dou den duvel. Maar dat huis is volledig verbouwd, het is bijna niet meer te herkennen. En dan stond er nog een andere boerderij, die van 'Sergonne', maar dat heb ik niet meer geweten, die was al afgebroken toen ik daar als kind woonde. Ons huis is afgebroken op het einde van de jaren '50. Op de andere foto (foto 2) zie je hoe het eruitzag net voor het werd gesloopt. Op die plek is dan het Park Albert gekomen. Mijn ouders waren 'boerkozen'. Wij hadden een hele grote groententuin. Mijn va-

Het huis van Mie Maete net voor het werd gesloopt.

der en mijn grootmoeder gingen dan met die groenten naar de vroegmarkt op de Grote Markt in Brussel. Ze hadden een standje aan het Broodhuis. Ze vertrokken heel vroeg, om drie, vier uur 's ochtends, met kar en paard. Ik ben maar een keer of twee meegeweest, hoor, zo vroeg opstaan, dat zag ik niet zo goed zitten. Mijn moeder ging ook nooit mee.

Laurent: Ik woonde in de Kasteeldreef. Dat was vlakbij de Rivierenstraat, in een huis van 'den home', zoals ze zeggen. Dat was een cité: allemaal dezelfde huizen, die er trouwens nog altijd staan. Het leuke daaraan was dat de mensen die er waren komen wonen allemaal ongeveer even oud waren. En die hadden dan ook meestal kinderen van dezelfde leeftijd.

De jongens van de buurt kwamen altijd bijeen op straat. Toen we zowat tussen twaalf en vijftien waren, was dat ons trefpunt. Er was toen natuurlijk nog geen jeugdhuis of zo.

Meestal zaten we dan in de Rivierendreef. Rond de boerderij van Louis van Dou den duvel. Maar de meisjes kwamen niet gauw buiten, hoor.

Lisette: Toch wel. Wij speelden ook op straat, Brigitte en ik - Brigitte, dat was een jeugdvriendinnetje, nu is ze mijn schoonzus, ik ben later met haar broer getrouwd. Wij hinkelden op straat en dansten in de koord. Maar we hingen er wel niet zo vaak rond als de jongens.

Redactie: *En wat deden die jongens daar dan zoal?*

Lisette: Streken uithalen, hè. Kattenkwaad. Mijn vader de duvel aandoen onder andere.

Laurent: We gingen eigenlijk nooit erg ver weg. We zaten altijd in het vaarwater van die twee boerderijen. En dan kregen we er af en toe van langs van haar vader.

Lisette: Daar stonden veel groenten. En als ze dan aan het voetballen waren en de bal vloog tussen de groenten, dan was mijn vader altijd kwaad.

Laurent: Of de boer daarnaast maakte zich kwaad, want daar zaten we op het erf zelf. Bij Lisette kwamen we niet tot bij de deur. Maar op het erf van die andere boerderij was een grote waterput. Daar zaten we altijd bovenop. De boer stuurde ons daar geregeld weg. Hij had er ook een kar staan waar we regelmatig op zaten om kaart te spelen. En als we naar de film waren geweest, we hadden dan *Zorro* gezien of zo, bracht iedereen zijn sabel mee als we 's avonds terug bijeenkwamen. Dat was dan een stok, die dienst deed als sabel, hè. En dan begonnen we te schermen op zijn kar en erover en eraf, dat kon hij meestal niet appreciëren. Maar we waren dan ook met velen, zowat vijftien, twintig man. Dat was een hele bende, allemaal jongens van de omliggende straten.

We gingen naar de cinema in Molenbeek. Dat was het dichtst in de buurt. In Ganshoren was er ook wel een cinema, maar daar speelden ze niet de recentste films. Om de nieuwe cowboy- en degenfilms te zien gingen we naar de Chaussée de Gand in Molenbeek. Dat gebeurde natuurlijk allemaal te voet, of soms ook wel met de tram; de 87 was dat. Op de Chaussée de Gand waren wel drie, vier cinemazalen. Nadat we een film hadden gezien in de ene zaal, gingen we soms nog naar een tweede kijken in een andere zaal. Dat gebeurde dan wel niet met de hele groep; meestal waren we met z'n tweeën of z'n

drieën, maar als we terugkwamen, vertelden we alles door aan de rest en dan werd dat nagespeeld.

We speelden ook veel met zo'n klein balletje: kaatsbal. Dat was toen de nationale sport hier in Ganshoren. Iedere straat had bijna zijn eigen ploeg. Je had daar niet veel voor nodig: een ploeg bestond uit vijf man; je trok dan met een verfborstel lijnen op de grond om het terrein af te bakenen. Je koos daarvoor een gedeelte van de straat waar het wat breder was - er waren toen nog niet veel auto's natuurlijk - en dan kon je beginnen. We hadden zo hele competities tussen de verschillende straten.

Redactie: *Waar gingen jullie naar school?*

Lisette: We gingen in Ganshoren naar de katholieke school, zoals men dat toen noemde. Dat was de traditionele schoolkeuze hier. Nu is dat Sint-Lutgardis. Ze hadden daar een jongens- en een meisjesschool: de ene kant was voor de jongens en de andere voor de meisjes. Dat was eigenlijk een dorpsschool, toen. En het waren hoofdzakelijk nonnetjes die daar lesgaven. Bij de jongens waren er een juffrouw en een meester, maar voor het overige bestond het onderwijzend personeel uit nonnetjes.

Laurent: Na de lagere school ben ik naar het Sint-Pieterscollege in Jette gegaan. Daar gingen de meesten naartoe vanuit Ganshoren. Tijdens de oorlog is er zelfs eens een bom gevallen vlakbij de school. Gelukkig was er die dag geen les. Het was op een 15 november. Dat moet in 1944 zijn geweest, ik was toen 14. Die bom is gevallen aan de andere kant van de straat. Maar er was heel wat schade aan de school: alle ramen waren kapot. We hebben toen gedurende een trimester les gehad in een café op de Wemmelse Steenweg. Dat is nu een restaurant.

Redactie: *Hebben jullie veel last gehad van de oorlog?*

Laurent: Bombardementen hebben we niet zoveel meegemaakt. Maar de V1's en de V2's, daar liepen we bij wijze van spreken tussendoor. Tijdens de oorlog waren we ook altijd op pad. We zwierven rond in de velden en bossen in de omgeving, in Laarbeekbos bijvoorbeeld.

Lisette: Dat gold dan voor de jongens. De meisjes mochten niet mee.

Laurent: We waren niet veel thuis. Als ik bijvoorbeeld thuis aan het werk was, kwamen mijn vrienden aan de achterdeur en floten eens. Dan kwam ik buiten. En het protest van mijn moeder telde dan niet. Ze riep dikwijls vanuit het deurgat dat we naar huis moesten komen, we zaten meestal maar een kleine honderd meter verder, maar ik was selectief doof. Als mijn vader riep, hoorde ik dat al iets sneller. Als hij thuiskwam, vlogen we met veel klappen in de nek terug naar huis.

Tijdens de oorlog waren wij ook altijd onderweg. Om hout te gaan sprokkelen, bijvoorbeeld, of een paar takken af te doen of weleens een hele boom om te zagen, want we hadden hout nodig om te stoken. Kolen hadden we immers niet. Bij de boeren gingen we het graan oprapen dat op de velden was blijven liggen. En als dat niet snel genoeg ging naar onze zin,

trokken we rechtstreeks van de aren die in schoven stonden te drogen.

's Avonds als we thuiskwamen werden die graankorrels gemalen en dan bakten we daar eens een goed brood van. Want voor het overige hadden we alleen een soort grijze spons als brood.

Lisette: Dat heb ik niet meegemaakt. Wij hadden ons eigen graan. Mijn moeder, of zelfs mijn grootmoeder, bakte dan telkens een hele oven grote, ronde broden.

Laurent: Toen de Amerikanen arriveerden, kregen wij dozen eierpoeder – wij

die nooit eieren hadden. En dat kregen we dan elke ochtend op onze boterham: een lepel eierpoeder met water erbij, en dan had je een eierkoek. We hebben ook dikwijls in de rij gestaan bij de visboer als er haring was. En dat was gerantsoeneerd: je kon per koppel of per huishouden een aantal kilo krijgen. En die haring werd dan gebakken en opgegeten. De rest werd bewaard in zout, in de kelder. Dan hadden we weer een poosje een voorraad. 's Ochtends ging mijn vader dan naar de kelder haring halen. Die werd in stukken gesneden en verdeeld. Zo hebben wij kunnen overleven. Maar de boeren hadden het natuurlijk wel een stuk gemakkelijker.

Lisette: Ja, wij hadden regelmatig een varken, dat dan werd geslacht als het dik werd, we hadden een paard en een geit of twee voor de melk en voorts kippen en konijnen.

Laurent: Wij hadden het toen niet zo voor de boeren, want de boeren hadden het toen beter, wij hadden helemaal niks. Bij Lisette waren het natuurlijk maar kleine boeren, maar de grote boeren...

Lisette: Wij waren eigenlijk geen boeren, wij waren groentekwekers.

Laurent: Mijn vader ging dan, zoals zovelen, van hieruit met de trein naar de buiten met twee grote, lege valiezen. Waar hij dan precies naartoe ging, weet ik niet, maar de valiezen zaten vol als hij terugkwam, met aardappelen en met al wat hij kon kopen.

Redactie: Maar dat voedsel werd dan duur betaald, waarschijnlijk...

Laurent: Ja, daar ging veel geld naartoe. Maar je moest toch zien dat je kon eten. Daarom hadden we iets tegen de boeren, die hadden nu de gelegenheid om de mensen uit te persen; want iedereen betaalde om toch maar iets te eten te hebben. Ik herinner me nog enkele trieste scènes aan het station van Ganshoren – toen was er een treinhalte in Ganshoren, er stond een

Lisette doet haar plechtige communie. Ze poseert samen met haar ouders voor de foto.

halve wagon waarin je kon schuilen als het regende. Wij speelden daar kaatsbal. En ik heb nog enkele keren meegemaakt hoe er een lichter mensen van de trein kwam die op de buiten eten waren gaan kopen, terwijl de gendarmes eraan kwamen. Hun aankopen werden dan in beslag genomen. Ja, dat mocht niet, hè. Die mensen werden beschouwd als smokkelaars. En dan waren er soms vechtpartijen. Ik herinner me nog een man die over de straat heen en weer rolde. Hij had een soort toeval gekregen omdat hij zich te veel had opgewonden: hij had zich kwaad gemaakt, had tegengesparteld toen de gendarmes zijn eten afnamen en het was hem te veel geworden. Ik zie hem nog voor me. Dat was aan het einde van de Jettelaan toen. De smokkelaars kwamen meestal door de dreef die van het station kwam. Mijn vader kwam ook langs daar. Zoiets blijft een kind van dertien, veertien bij. Die mensen deden dat alleen om iets te eten te hebben.

Lisette: Ja, en voor hun kinderen, hè. Dat was allemaal voor eigen gebruik.

Laurent: Er waren er wel bij die dat doorverkochten, hoor.

Lisette: Ja, maar mensen zoals uw pa, die deden dat toch voor het eigen huishouden.

Laurent: Natuurlijk. Dat was trouwens een heel gesukkel met die zware valiezen. De man heeft zich daar een ongeluk aan gesleurd, voor het onderhoud van zijn gezin. Zelfs met geld was het toen moeilijk, en veel geld hadden wij niet, wel nog een voorraad koffie van voor de oorlog, die we zuinig hadden bewaard en die als tegenwaarde werd geboden om vlees te kopen of zo. Want koffie, dat was iets wat we konden missen. We dronken malt.

Redactie: Wat was dat precies?

Lisette: Gebrande gerst, denk ik. En je moest dat in een oventje doen: een rond ding dat op de stoof stond en waaraan je

moest draaien. Dat werd bruin en dan kon je dat drinken.

Ik weet nog dat er soms werd aangekondigd dat er botermelk was. En dan gingen we daar met een grote kruik om in een speciale winkel.

Redactie: Waren er ook Duitsers gestationeerd in Ganshoren?

Laurent: We kwamen af en toe wel Duitsers tegen, maar het was meer buiten Ganshoren dat we daar al eens mee in contact kwamen; aan het vliegveld in Grimbergen, bijvoorbeeld. Daar gingen we dan te voet naartoe, natuurlijk. Je kunt je dat niet meer inbeelden nu. We vertrokken dan 's middags en we kwamen 's avonds terug.

Lisette: En met de fiets, gebeurde dat niet?

Laurent: Niet veel, we hadden praktisch geen fietsen, hè. Als er een Duitse bom viel, een V1 of een V2, of als er een vliegtuig werd neergeschoten, dan liepen wij daar zo snel als we konden heen. We waren er dikwijls het eerst bij. We zaagden dan stukken mica uit de cockpit en achteraf maakten we daar zelf vliegtuigjes mee. De modellen die we kenden, bouwden we op schaal na in hout. En dan werd de mica van die echte vliegtuigen daarin verwerkt. We vijlden die op maat. Er zijn er die daar mooie dingen hebben mee gemaakt, maar ik heb er nooit veel van terechtgebracht. Mijn buurjongen – dat is trouwens de vader van Marianne Vincent, die nu net van het FDF naar de CVP is verhuisd - maakte bijvoorbeeld mooie dingen. Hij is zo geïnteresseerd geraakt in alles wat militair was, dat hij bij de zee-macht is gegaan toen hij een jaar of achttien was. En hij is daar altijd gebleven. Wat ik ook nog goed weet, is dat wij heel vroeg rookten. Dit is een foto van 1945

De treinhalt van Ganshoren gezien vanuit 'de bree baan'.

Deze foto werd genomen op het Guido Gezelleplein, in september 1945. Rechts op het voetpad staat Laurent. De vader van Marianne Vincent bevindt zich ook in het gezelschap.

(zie foto 5), dus toen was ik vijftien. Ik heb hier een sigaret in mijn hand, en de jongen naast me was zestien, die heeft er een in zijn mond, en de derde persoon op de foto was nog een jaar ouder, ook met sigaret. En dan rookten we al van tijdens de oorlog, want toen de Engelsen en de

Amerikanen hier binnengekomen zijn, werden ze natuurlijk onthaald als overwinnaars. Zij voerden de kauwgom in, 'sjieken', dat was iets onbekends dat we dan ook allemaal wilden hebben. En sigaretten natuurlijk, Engelse sigaretten: dat waren bruine, platte sigaretten met hele lichte bruine tabak. Het was bijna een eer als je eens kon uitpakken met een si-

garet. Van die tabak kreeg je snel bruine vingers, maar wij legden het erop aan om zo snel mogelijk bruine vingers te krijgen. Dat was een kwestie van imago, hè.

Redactie: *En de Bevrijding, heb je daar veel van gezien in Ganshoren?*

Laurent: Daar hebben wij niet zoveel van gezien, nee. Het enige wat ik mij daar nog van herinner is dat er veel mensen naar Brussel gingen, naar Turn & Taxis en zo, waar de Duitsers opslagplaatsen hadden. Daar gingen ze naartoe met alles wat wieden had, karren en stootkarren allerhande, om daar zo veel mogelijk weg te halen. Ook sigaretten en zo. Daar wilde mijn vader niet aan meedoen.

Lisette: Maar je vader had wel een hofje, hè. Aan het plein aan café Het Heideken hadden de mensen allemaal een stukje tuin.

Laurent: Ja, onze tuin stond natuurlijk vol met groenten. En aardappelen, daar was dan geen plaats meer voor. Dus had mijn vader een hof op dat plein. Hij zette er aardappelen op. Ik weet nog altijd waar het is, er staan nu bomen op. En je moest er dan ook voor waken dat je aardappelen 's nachts niet werden uitgedaan. Dus dat moest bewaakt worden.

Redactie: *Wat deden jullie als ontspanning als jullie wat ouder werden? Gingen jullie vaak naar de stad?*

Laurent: We gingen niet zo dikwijls naar Brussel stad, nee. Wel naar Molenbeek, naar de cinema's. Dat was toen ook al de stad voor ons. Want wij gingen meestal te voet, en de stad zelf, dat was dan nog een stuk verder.

Ik weet nog dat we 's avonds dikwijls op het plein zaten waar de tram rondraaide en dan zochten we naar alles wat we daar konden oprapen of vinden. Je kon altijd wel iets vinden, dingen die de mensen hadden verloren. Soms vonden we tramtickets van 90 centiemmen, of van 1 frank of 1,10 frank. We hadden dan een 'direct'. Dat was net na de oorlog.

En als we een jaar of zestien, zeventien waren, gingen we onze geuze drinken in café Het Heideken. Dat was een heel oude afspanning, die later is afgebroken omdat tramlijn 13 er moest komen. Maar de ingangspoort staat er nog: aan het Eeuwfeestsquare.

In de katholieke school was ook een parochiale kring. En daar kwamen dan zowel de ouderen als de jongeren bijeen om te kaarten en vogelpik te spelen. Dat was op zondag en maandag. Maandag was ook een uitgaansdag in die tijd.

Lisette: Dat was dan ook alweer voor de jongens, hè. Maar ze speelden daar ook toneel. Ik ben daar nog naar toneelopvoeringen geweest. Die kring diende voor van alles en nog wat. Eigenlijk was dat een soort cultureel centrum, zoals De Zeyp.

Redactie: *En wat deden de meisjes dan om zich te ontspannen?*

Lisette: Wij zaten altijd thuis. Naar de cinema gaan, dat was er voor mij niet bij. Ik ben voor het eerst naar de film geweest toen wij al samen waren. En ik ben nooit in een jeugdbeweging geweest. Meisjes die in een jeugdbeweging waren, hadden wat meer bewegingsvrijheid.

Café 'Het Heideken'

Laurent: Ik ben bij de KSA geweest, hier in Ganshoren, en ook bij de KAJ. Daar gingen we mee op kamp. Ik ben bij veel verenigingen aangesloten geweest. We gingen daar altijd in groep bij, en als het na een paar jaar niet meer zo leuk was, gingen we met een hele groep naar een andere vereniging.

Als er optochten waren, met rerum novarum en zo, dan gingen we met de hele KSA naar de stad. Ik weet nog dat we, toen de oorlog pas voorbij was, met de hele groep naar de Nieuwstraat zijn getrokken en dan moesten we *It's a long way to Tipperary* zingen. Dat vond ik nogal belachelijk, want wij kenden niet veel Engels, en dat liedje kenden we al helemaal niet. Dus maakten we er zomaar wat van. Daar stond toen heel veel volk op te kijken.

Maar de meisjes, die zagen we niet veel op straat.

Lisette: We moesten thuis blijven, zitten breien of naaien.

Laurent: Je kon moeilijk contact met ze krijgen. Je kreeg nauwelijks de kans om hen eens aan te spreken. En als ze dan eens buitenkwamen, was hun moeder er meestal bij. Als ze naar de mis gingen, bijvoorbeeld. Het enige wat je dan kon doen, was ze eens bekijken van ver. En liefst geen goeiedag zeggen, want dan kwamen er soms nog problemen van.

Lisette: Daarom volgden mijn ouders ook het principe: een fiets, dat is voor jongens. De meisjes kregen geen fiets, want dan waren ze te beweeglijk. Met een fiets was je snel weg, om achter de jongens aan te rijden bijvoorbeeld. Ik kon dus met moeite met de fiets rijden. Ik had enkele vriendinnetjes die wel een fiets hadden, en dan mocht ik daar soms eens mee rijden.

Laurent: Dat was eigenlijk serieuze discriminatie, hè. De emancipatie heeft toch wel het een en ander veranderd.

Lisette: Ja, dat betekende: de meisjes gaan nergens naartoe, hè. Ik was eigenlijk alleen thuis: mijn broers waren tien en twaalf jaar ouder dan ik. En als meisje alleen kon je moeilijk ergens geraken. Ik ben voor het eerst naar een bal geweest toen ik achttien was. Dat was in 1950, in Antwerpen in de grote feestzaal. En dan kreeg ik nog een chaperon mee in de figuur van mijn oudste broer. Dat was trouwens een eenmalige gelegenheid, hoor, want achteraf was er van bals geen sprake meer. Voor wij verloofd waren, had ik eigenlijk geen uitgaansleven. Ik ben ook nooit met vakantie geweest voor ik getrouwd was.

Laurent: Wij gingen wel met vakantie. Mijn vader werkte aan de spoorweg. Wij gingen naar de zee tijdens de zomermaanden. Mijn vader ging ook geregeld alleen op reis, net na de oorlog, soms ging hij samen met zijn broer of schoonbroer. Ze hadden alle drie gratis tickets van de spoorweg, en dan gingen ze ver weg, hoor, zelfs naar Algerije en zo.

Maar wij gingen met de hele familie naar de zee in de zomer, met nichten en neven en alles erop en eraan. En de zee, dat was toen nog een stuk rustiger dan nu. Ik weet nog dat we toen altijd met de Kwistax gingen rijden, van die wagentjes waar je met zijn zessen op kan. En dan maakten we echte dagtochten, we reden de Koninklijke Baan op en gingen tot in Frankrijk. Dat kun je je nog nauwelijks voorstellen nu.

Lisette: Ja, er is toch wel veel veranderd. Vroeger kon ik nergens heen en nu zijn we eigenlijk niet meer zo vaak thuis. Er is zoveel te doen voor gepensioneerden, tegenwoordig.

Redactie: *Dan gaan we jullie maar niet langer ophouden. Lisette en Laurent, bedankt voor jullie tijd. We hopen jullie nog vaak in Ganshoren te zien.*

Interview:
Veerle Vanden Bosch

Viermaal Ganshoren in kaart.

- Deel 2 -

Voor de oorlog van 14-18', zo begonnen gewoonlijk de verhalen die mijn ouders mij vertelden over wat zij de 'oude tijd' noemden.

Op de kaart van 1910 zien we dat de grenzen van onze gemeente dezelfde zijn gebleven als in 1860.

Aan het kasteel van graaf (en burgemeester) de Villegas is heel wat veranderd. De vijver heeft de vorm gekregen zoals wij die nu nog kennen, en het geheel is omgeven door een park. De tweede grote visvijver is verdwenen, en tegen de spoorweg begint zich een klein bos te vormen.

Interessant om te weten is dat we in Ganshoren een spoorweghalte hadden, die zich rechts op de hoek van de St.-Annastraat en de ijzerenweg bevond.

De Suppeleberg - ik heb altijd horen spreken over de Sippelenberg - is door de aanleg van het park en een achttal grote lanen herschapen in een voor die tijd zeer modern aandoend gedeelte van Ganshoren.

Straatnamen veranderen. Zo wordt de Eikendreef aan de grens met Jette de Villastraat, een gedeelte van de Gemeente- en de Winterroostraat wordt de Rivierenstraat, de Spiegelstraat krijgt de naam van Graaf de

Villegas, de Vandervekenstraat werd op het vorige plan Ons Heere straat genoemd, Colderken wordt Kerkstraat, de weg van Ganshoren naar Jette noemt men de Molenstraat, en de Windmolenstraat wordt Baudewijnstraat.

Het aantal inwoners van Ganshoren is van 1.100 in 1860 opgelopen tot 4.200, wat goed te zien is aan de vele nieuwe woningen die in heel de gemeente zijn bijgebouwd. In het centrum, voornamelijk aan de Zeyp- en de Kerkstraat, waar ook het gemeentehuis is gebouwd, en aan het kruispunt van de Gemeente- en de Pauverestraat (Duivelshoek), zijn er veel nieuwe huizen te zien. Er zijn ook veel nieuwe woningen aan de Molen-, de Pauver- en de Baudewijnstraat.

Nieuw is ook de Kerkeveldstraat met zijn vele huizen, die van de Pauver naar de Villegasstraat loopt. Kerkeveldstraat? Een naam die ik voordien nog nooit had gehoord. Die straat en de huizen die er stonden werden door iedereen in de gemeente 'klein Ganshoren' genoemd.

Waar later de Keizer Karellaan zal beginnen ziet men de Basiliek (nu het H.Hartcollege). Zo komen we terug aan de Sippelenberg waar ook veel nieuwbouw te zien is, onder meer aan de Pangaertstraat, de s' Landsroem- en de Grondwetlaan.

Wordt vervolgd.

Renaat Goedefroy

Koninklijke Folklorische Maatschappij Sint-Martinus: de op een na oudste vereniging van Brussel

De Koninklijke Folkloristische Maatschappij Sint-Martinus vierde in 1996 al haar 140-jarige bestaan. Dat maakt haar tot de op een na oudste vereniging van Brussel. Binnen een klein jaartje zal de Maatschappij, die trots het predicaat 'Koninklijk' draagt, drie eeuwen overspannen: de 19de, de 20ste en de 21ste eeuw.

Redenen te over dus om op de drempel van het nieuwe millennium even terug te blikken op een uniek stuk cultureel erfgoed.

Wodan of Sint-Martinus?

Onze verre voorouders leefden in nauwe verbondenheid met de natuur. Een goede oogst was van levensbelang. Als het een vruchtbaar jaar was geweest, bedankten

de boeren in het najaar hun hemel- en windgod Wodan met veel leute en plezier. Dan staken ze grote vuren aan en dansten tot in de vroege uurtjes. Bij de

kerstening van onze streken vonden de monniken dat Wodan toch niet zo'n geschikte 'patroon' was voor het oogstfeest. Ze gingen op zoek naar een christelijke plaatsvervanger voor deze heidense god. Ze sloegen er de heiligenkalender op na en kozen Sint-Martinus uit. Het verhaal van Martinus is bekend: hij was een Romeins krijger en edelman die de christelijke godsdienst aanhing en die later bisschop van Tours werd.

Hij wordt vaak afgebeeld zittend op zijn paard, terwijl hij met zijn zwaard zijn mantel in twee houdt om de helft ervan aan een bedelaar te schenken.

Een beetje geschiedenis

In 1841 scheurde het gehucht Ganshoren zich af van Jette. Dat gebeurde na moeizame onderhandelingen en mits veel tegenstand. Ganshoren mocht haar vroegere wapen behouden: een gouden Sint-Martinus op een kelen achtergrond. De kerk van Ganshoren, die te midden van boerderijen en herbergen lag, was ook aan deze heilige gewijd.

Ontstaan van de Maatschappij

In 1856 staken enkele boeren en boerinnen de koppen bij elkaar in de een of andere warme ovenkeuken bij de Leuvense stoof. In het licht van de petroleumlamp kwamen ze tot het besluit dat er best wat meer leven in de brouwerij mocht zijn. Op dat ogenblik bestonden de enige verzetjes van de Ganshorenaren uit de wijk-kermessen met hun draaimolens en dans-tenten. Het gonsde en trilde in het prille Ganshoren. Op 4 mei 1856 werd de nieuwe sociëteit boven de doopvont gehouden. Een jaar later werden de statuten goedgekeurd door het gemeentebestuur en toenmalig burgemeester J. Huygens. De bedoeling van de kersverse maatschappij was de folkloristische traditie in stand te houden en het Vlaamse gemeenschapsleven in Ganshoren uit te bouwen.

De beginjaren

Het eerste lokaal van de vereniging was gelegen in de vroegere Pauwelsstraat, nu de Van Pagéstraat, bij de weduwe Van Stichelen, beter bekend als Lisa van Jef Kesse. Haar herberg kreeg een mooi uithangbord *In de Sint-Martinus*. Maar de weduwe bleef de sociëteit niet trouw - of omgekeerd - en de vereniging verhuisde naar een nieuw stamlokaal bij Sjan Kadei in de J. De Greefstraat. Sjan was kleermaker en herbergier. De leden van de Maatschappij betaalden 75 centimes lidgeld.

In ruil daarvoor mochten ze onder meer deelnemen aan de jaarlijkse uitstap, inclusief een bezoek aan allerlei volksherbergen, waaronder *In de Zoete Inval*, *De Welkom*, *Het Heilig Huis*, *Het Heideken*, *Bij Pie Lambic*, *In de Gouden Duifkens* en zoveel andere...

De dorstigen laven

Het 25-jarige bestaan van de Sint-Martinusmaatschappij werd gevierd in 1881 met een kleurrijke en uitbundige stoet door de gemeente. Gezeten op dikke Brabantse trekpaarden torenden Sint-Martinus en zijn gevolg hoog boven de kasseien en veldwegen uit. Tijdens deze

luidruchtige stoet werd herhaaldelijk halt gehouden om al dansend de koulijders te verwarmen en de dorstigen te laven. Tot voor de Eerste Wereldoorlog was het de gewoonte dat Sinte-Mette en zijn voorname stafleden te paard de Sint-

Martinuskerk binnenstapten.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog vielen de activiteiten van de vereniging echter zo goed als stil.

Van puberteit naar volwassenheid

In 1920 waren er mensen die heimwee kregen naar vervlogen, plezierige dagen. Het waren oudleden van de Sint-Martinusgilden van

Koekelberg, Laken en Ganshoren die samenkwamen in de 'Laiterie du Pantheon'. Hun boterham met plattekaas spoelden ze door met een pint geuze van Cantillon. De sociëteit werd nieuw leven ingeblazen in het lokaal bij Felix De Wae in de

Zeypstraat. Enkele jaren later verhuisde ze naar een café op het Guido Gezelleplein, bij Swa van de Klak, alias Frans Schoonjans. Het ging de maatschappij voor de wind, want ze verkreeg van de koning de toestemming om de titel 'koninklijk' in haar vaandel te voeren. Vanaf

1921 kwam er een jaarlijks boerenbal, dat tot op heden in stand wordt gehouden. Het vindt traditioneel plaats op de tweede zaterdag van maart. Het boerenbal is nog altijd een van de gezelligste en gemoeidelijkste dansavonden van Ganshoren.

De jaarlijkse stoet

Eenmaal per jaar, telkens op de zondag die volgt op 11 november, trekt een bonte stoet door de straten van Ganshoren. Deze stoet heeft een vaste indeling: op kop loopt de tamboer-major. Na hem volgen - te paard en in militaire kledij van rond 1870 - Sint-Martinus zelf, de koe-rier, de generaal, de dokter, de

vaandeldrager, de vleugeladjutant en twee prinsjes. Hun kleurrijke gevolg bestaat uit de edele vrouwen, die het voorrecht genieten te worden rondgereden in limousines, en de heren in jacquet; dat zijn dappere mannen die de tocht te voet afleggen.

Van Scheel Janneke en andere liedjeszangers

Eén functie van uitzonderlijk groot belang is die van liedjeszanger. Scheel Janneke was de allereerste zanger van de Koninklijke Maatschappij. Hij werd benoemd in 1881. De fakkel werd doorgegeven van generatie tot generatie. De opvolgers van Scheel Janneke waren Den Bettel, Gilleken Christien, Jef De Wae, Tist Boterdael, Oscar Reniers, Rie Miller, Pierre Meert en Jean Dath. Op dit ogenblik is Isidoor Bousman de troubadour van dienst.

Vrouwen aan de macht

Elke maandag na de stoet zondag is voorbehouden aan de vrouwen. Deze traditie komt voort uit het feit dat de vrouwen vroeger 's zondagsavonds om zes uur de koeien moesten gaan melken. Op maandag was het dan de beurt aan de mannen. Dat boerengebruik is nog steeds van toepassing, hoewel er in onze tijd natuurlijk niets meer te melken valt. Op die maandag dragen de vrouwen de broek in huis. De mannen zijn verplicht te gehoorzamen en gedwee uit te voeren wat hen door hun vrouwen wordt bevolen.

Nabeschouwing

Wie denkt dat de Sociëteit Sint-Martinus op sterven na dood is, heeft het lelijk mis. De Sint-Martinusvuren zijn nog lang niet uitgedoofd, maar blijven smeulen in onze blije harten. Ons huidige lokaal is gevestigd in *De Nelson*, in de Sint-Martinuskerkstraat 144 te Ganshoren. Elke eerste maandag van de maand komen we gezellig samen en het is altijd prettig om elkaar weer te zien.

Wie graag lid wil worden van de Koninklijke Folkloristische Maatschappij mag gerust contact opnemen met onze voorzitter: Bob Van De Kelder, tel. 02/425.00.81.

E. Diepvens

Een boeiende geschiedenis: dertig jaar jeugdhuiswerking in Ganshoren

EEN BOEIENDE GESCHIEDENIS: DERTIG JAAR JEUGDHUISWERKING IN GANSHOREN

In september 1999 bestaat de Ganshorese jeugdhuiswerking dertig jaar en bereikt daarmee de status van, zeg maar, oudere jongere. Een terugblik op een woelige, maar boeiende geschiedenis waarin achtereenvolgens De Rivieren, Neutraal en Tongeluk de hoofdrol spelen, samen met een heleboel enthousiaste jongeren, die in dit artikel onmogelijk allemaal bij naam kunnen worden genoemd.

Ganshorese jeugd krijgt bouwdoos cadeau

Precies dertig jaar geleden, in januari 1969, verscheen in *Samen te Ganshoren* heuglijk nieuws: de toenmalige minister van Nederlandse Cultuur, Frans Van Mechelen, trok een speciale subsidie uit van zes miljoen frank voor de bouw van drie Vlaamse jeugdclubs in de hoofdstad. De Nederlandstalige jeugd van Sint-Pieters-Woluwe, Etterbeek en Ganshoren werd een volledig ingericht gebouw beloofd als thuisbasis voor hun jeugdclubwerking. Onmiddellijk werden er plannen gemaakt. De gemeente Ganshoren besliste een terrein van elf aren ter beschikking te stellen in het Albertpark aan de Mathieu de Jonghelaan, dat voor dertig jaar in erfpacht werd gegeven aan de staat en aan de kersverse vzw. 'Jeugdclubs De Rivieren', die het beheer van het jeugdhuis op zich zou nemen – en waarbij onze huidige eerste minister, Jean-Luc Dehaene, op de ene of andere manier was betrokken als stichtend lid. De overheid stelde de vzw voor de keuze: ofwel werd het jeugdhuis volledig door een firma opgetrokken, ofwel stonden de jongeren zelf in voor de bouw. Indien ze voor het laatste kozen, kregen ze enkele extra vergaderlokalen in ruil. Aangezien de prefabconstructie zo was opgevat dat de elementen gemakkelijk konden worden gemonteerd door ongeschoolde en onervaren werkkrachten, was de keuze vlug

gemaakt. Er werden vrijwilligersploegen samengesteld en er werd een beroep gedaan op enkele volwassen specialisten, die bij het werk zouden helpen. Een architect, Jef Stillekens, zou op de werf een oogje in het zeil houden. De fundamente werden gegoten en de jongeren gingen aan de slag in de paasvakantie, eind maart 1969.

De club stond zelf in voor de planning van activiteiten, voor het onderhoud van het gebouw en voor de werkingskosten. Van de minister kregen de jongeren wel de belofte dat, als ze tegen 1971 bewijzen konden voorleggen dat er in hun jeugdclub daadwerkelijk werd gewerkt, ze konden rekenen op subsidies voor de werkingskosten en een tegemoetkoming in de loonkosten van de verantwoordelijke. Maar intussen moesten ze zichzelf zien te bedruipen. In het maartnummer van *Samen te Ganshoren* in 1969 werd dan ook een oproep gedaan voor geldelijke steun. Daarnaast gaf het schepencollege de toestemming een tombola te organiseren ten voordele van de jeugd van Ganshoren, zowel Vlamingen als Franstaligen. De opbrengst werd tussen beide groepen verdeeld in verhouding tot het aantal verkochte loten.

Om te weten te komen hoe de Ganshorese jongeren hun jeugdhuis wil-

Johan Vernimmen zoals hij eruitzag toen hij in het jeugdhuis weleens aan de toog te vinden was.

den zien functioneren, werd een uitgebreide steekproef gedaan. Het resultaat vormde een prima basis voor de planning van activiteiten: er werden o.m. swingende dansavonden, gezellige namiddagen en een kleinkunstavonden gepland, stuk voor stuk zeer succesvolle activiteiten. Zo werd jeugdclub *De Rivieren* geboren, letterlijk

gebouwd door en voor jongeren. Het gloednieuwe jeugdhuis werd door minister Van Mechelen ingehuldigd op 13 september 1969. Na enkele weken was het ledenbestand al uitgebreid tot een driehonderdtal jongeren.

Nu het startschot was gegeven, werd er lustig op los geprogrammeerd. Er stond een heel dynamische ploeg aan het roer van *De Rivieren*. In 1970 organiseerde het jeugdhuis o.m. een kunstkafé, film, een spaghetti-avond, een kindernamiddag, een bezoek aan de opera, een wandeltocht, dansavonden en een groots opgevatte sportbiënnale met een kindercross, een hindernissenloop, voetbal en een volley- en basketbaltornooi. En dan noemen we nog maar een handvol activiteiten.

DANNY CORTIER was de allereerste permanent verantwoordelijke van jeugdhuis *De Rivieren*. Hij werkte er van bij de oprichting tot november 1970. (En het bloed kruipt waar het niet gaan kan: zijn zoon is ondervoorzitter van het huidige jeugdhuis, *Tongeluk*.)

'Ik zat al in de Ganshorensche jeugdraad toen werd beslist dat er in Ganshoren een jeugdhuis zou komen. Ze hadden een PV nodig en ik zag zo'n job wel zitten. Zo ben ik in *De Rivieren* terechtgekomen. Het jeugdhuis kwam snel van de grond. We hadden een heel gemotiveerde ploeg en een goede programmatie. Jari Demeulemeester was er toen bij, en Pol Beghin, Jan Beghin en Lou Boisschot en nog zovele anderen... Binnen de kortste keren hadden we

300 leden. Dat is een astronomisch aantal voor hedendaagse jeugdhuisen, maar wij hadden het toen iets gemakkelijker: we zijn gestart in een periode dat de jeugdhuisen in volle opkomst waren. De jeugdbewegingen maakten een moeilijke periode door, hun succes kalfde wat af, vooral bij de leeftijdscategorie tussen 14 en 18 jaar. Daardoor ontstond een soort vacuüm, dat door de jeugdhuisen kon worden ingevuld. Bovendien was er toen nog niet zoveel concurrentie op de 'vrijtijdsmarkt'. Tegenwoordig kunnen jongeren kiezen tussen honderdeenmogelijkheden om hun vrije tijd in te vullen: televisie, allerlei sportclubs, computers, noem maar op. Toen lag dat natuurlijk heel anders. Ook de ouders stonden trouwens achter het jeugdhuis. En wij waren supergemotiveerd omdat het ook echt iets van ons was: we hadden het immers zelf gebouwd. Daarom waren we ook zo opstandig toen de gemeente stakken in de wielen probeerde te steken: toen het gebouw klaar was, hebben we nog drie maanden moeten wachten voor we het mochten inhuldigen. De gemeente wilde dat we wachtten tot de Franstalige jeugd van Ganshoren ook een jeugdhuis had, maar die werking moest nog volledig worden opgestart. Achteraf verliep de samenwerking met het Franstalige jeugdhuis wel vlot. We kregen trouwens zelf ook heel wat Franstalige jongeren over de vloer, omdat ons activiteitenaanbod heel aantrekkelijk was. Zo hadden we bijvoorbeeld vaak kleinkunstoptredens. Mensen als Johan Verminnen en Raymond van het Groenewoud, die zelf in Brussel woonden, liepen wel eens langs in het jeugdhuis en traden er ook op. Ik herinner me nog dat we eens een optreden van Raymond hadden georganiseerd, maar hij kwam die bewuste avond maar niet opdagen. Toen we al een hele tijd met onze handen in het haar op hem zaten te wachten, kwam er iemand binnen in het jeugdhuis die

zei dat hij Raymond in 'Den Hemel' had gezien. Dat was – en is – een café hier in Ganshoren. Ik ben toen in mijn 'Diane' gesprongen en ben hem daar van de toog gaan plukken. Hij was niet meer helemaal nuchter, toen.

Wij waren ook de eerste generatie jongeren die wat mondiger was. De wind van mei '68 was in Ganshoren mischien maar een briesje, maar het drong toch door. Zo is er in **Het Laatste Nieuws** ooit een paginagroot interview verschenen met jongeren uit het jeugdhuis. Dat ging toen over hoe de jongeren hun vakantie wilden doorbrengen. Het interview werd afgenomen door Jari Demeulemeester, die voor **Het Laatste Nieuws** werkte. Doordat hij een van hen was, kenden de geïnterviewde jongeren hem dus heel goed, en daardoor zegden ze nogal vrijmoedig hun mening. Dat artikel heeft nogal wat stof doen opwaaien in Ganshoren, toen.

Toch liep niet alles van een leien dakje. Er stonden het jeugdhuis moeilijke dagen te wachten: op 7 november 1970 werd het gebouw nagenoeg volledig verwoest door een brand. Ook heel wat infrastructuur ging in de vlammen op: zo werd *De Rivieren* door de brand zowat 1.000 fonoplaten armer. Maar de jeugdhuisploeg bleef niet bij de pakken zitten. Met man en macht gingen ze aan het werk: onder meer met de steun van de overheid slaagde men erin de jeugdhuiswerking na amper twee maanden weer op te starten. En dat gebeurde duidelijk niet zonder succes.

Iedereen kent

JARI DEMEULEMEESTER

als directeur van de AB. Ook hij was bij het jeugdhuis betrokken vanaf het eerste uur. Van 1969 tot 1975 was hij een zeer actief bestuurslid. Hij was o.m. de motor achter de zeer succesvolle filmclub van *De Rivieren*, die bekendheid verwierf tot ver buiten de grenzen van Ganshoren. Daarnaast programmeerde hij heel wat

Vlaamse kleinkunst- en Engelse folkoptredens en zorgde hij elke 14 dagen voor de nodige ambiance als DJ.

'Het jeugdhuis bouwde een stevige reputatie op. Het was een soort cultureel centrum avant là lettre voor jongeren. We waren niet zozeer bezig met een klassieke werking, we waren een beetje een vreemde eend in de bijt van de jeugdhuizen. Zo kregen we eens een slechte quotering van een inspecteur van jeugdvorming, onze werking klopte namelijk niet met de traditionele visie die men toen had op wat een jeugdhuis moest zijn...

*Een deel van ons succes was ook te danken aan het feit dat in Jette de scouts werden opgeheven. Die ex-scouts gingen op zoek naar een andere vorm van ontspanning en vonden al gauw de weg naar *De Rivieren*.*

*Ons Ganshorens publiek bestond voor een behoorlijk deel uit Ganshorens chiro-mensen. Die mix van Jette scouts en Ganshorens chiro zorgde af en toe wel voor vuurwerk. Door onze samenwerking met *Tram 81* en *De Schakel* in Woluwe bereikten we ook heel wat jeugd uit Grimbergen, Jette en Wemmel. Na verloop van tijd bestond ons publiek voor een groot deel uit niet-Ganshorenaars. Onze vaste kern jeugdhuisbezoekers bestond uit zo'n 200 man. Toen we het jeugdhuis heropstartten na de brand, hebben we dat aangekondigd als 'de vuurvogel die uit zijn as verrees'. Dat beeld sloeg wel in.*

*Toen ik later programmator ben geworden bij de Beursschouwburg, was dat voor mij eigenlijk een uitvergroting van de programmatie bij *De Rivieren*. Het eerste grote publiek van de Beursschouwburg in de periode 1972-1974 bestond eigenlijk*

Het meifeest in 1974. Op de achtergrond zie je jeugdhuis 'De Rivieren'.

De ravotdagen.

ged-
deels uit het publiek van het jeugd-
huis.

*Ja, het jeugdhuis, dat was veel bier,
veel plezier en veel meisjes van 14
die we langs de achterdeur binnens-
smokkelden. Die mochten er immers
langs de voordeur niet in, ze waren
nog te jong... Het was alleszins een*

De ravotdagen.

mooie tijd.

In 1974-1975 werd het vijfjarig bestaan van het jeugdhuis feestelijk gevierd met een extra rijkgevulde programmatie: sportactiviteiten, dansavonden, een mas-kotte-inhuldiging, film, kleinkunst, een eet- en sfeeravond, een weekend, een pan-

nekoekenavond, een nachttocht, improvisatietheater... Er kwam ook een nieuwe PV: Koen Geers.

Twee VZW's voor één jeugdhuis

In de loop van de jaren '70 groeit de vraag bij de jongeren naar een betere vertegenwoordiging en meer inspraak in de raad van beheer, die al sinds de oprichting in 1969 uitsluitend uit volwassenen bestaat. In de periode 1978-1979 groeien de spanningen tussen de jongeren die het jeugdhuis bevolken en deze raad van beheer. Er komt een compromis uit de bus: in 1979 wordt een nieuwe vzw opgericht, de vzw Nederlandstalig Jeugdhuis Ganshoren, die instaat voor het eigenlijke beheer van het jeughuis. De oorspronkelijke vzw Jeugdclubs De Rivieren blijft eveneens bestaan, en treedt op als beheerder van het gebouw. De infrastructuur wordt voor een symbolische frank verhuurd aan de nieuwe vzw, die moet beantwoorden aan de volgende vereisten: het jeugdhuis moet ter beschikking worden gesteld van de jeugd, en het Nederlandstalige karakter ervan dient te worden gewaarborgd. De nieuwe vzw beschikt over de subsidies van de overheid, de bar- en andere inkomsten. De subsidie van de gemeentelijke overheid wordt voorbehouden aan de oorspronkelijke vzw. Deze dubbele structuur blijft jaren bestaan en zorgt in de loop der jaren voor de nodige verwarring en problemen.

Kraakmijnheren en omeletten

Onder impuls van permanent verantwoordelijke Markito slaat het jeugdhuis in 1978 een nieuwe weg in: men kiest resoluut voor 'vrijblijvendheid en ontmoeting'. Het wordt een ambitieus opzet: om deze doelstelling te realiseren wordt het interieur van het jeugdhuis wat aantrekkelijker gemaakt en wordt de barservice uitgebreid: de drankenlijst wordt uitgebreid en er worden allerlei snacks aangeboden: spa-

ghetti, 'kraakmijnheren', uitsmijters, omeletten, spek met eieren... een hele opgave voor de barploeg. Bovendien wordt beslist tot een dagelijkse instuifwerking vanaf oktober 1978. Na verloop van enkele maanden blijkt het toch niet zo eenvoudig een jeugdhuis dagelijks open te houden van 16 tot 23 uur louter op basis van vrijwilligerswerk. De openingsuren worden dan ook enigszins teruggeschoefd. In 1978 organiseert *De Rivieren* o.m. een groots opgezette vierdaagse, met een openlucht-dans- en rockfuif, optredens van folkgroepen, een kroegenavond en een rockoptreden.

Achteraan in het jeugdhuis wordt een moto-atelier ingericht, dat meteen een groot succes blijkt. Enkele technisch goed onderlegde jongeren timmeren een werkbank in elkaar en er wordt materiaal aangekocht. Aan de ingangseur wordt een oprit gemetseld, zodat de brommers gemakkelijker binnen kunnen worden gereden. Deze hobbyclub krijgt in 1980 het gezelschap van een zeefdrukatelier, dat ook door andere Ganshorese verenigingen mag worden gebruikt.

In de Bres voor groene speelruimten

In 1980 werkt het jeugdhuis mee aan de de projectgroep 'Ravotdagen'. Aansluitend bij het Project Kritische Wandeling, waarin onder andere geijverd wordt voor het behoud van een aantal groene stroken in Ganshoren en voor een aangepaste inrichting ervan, organiseren de Ganshorese jeugdverenigingen Chiro Elckerlyc, jeugdatelier De Plekpot, KSA, de leerlingenraad van het St.-Lutgardisinstituut, Chiro Spirit, Scouts St.-Martinus en jeugdhuis *De Rivieren* acht ravotdagen in de paasvakantie van 1980. Deze ravotdagen hebben een dubbel doel: enerzijds willen de jeugdverenigingen de Ganshorese kinderen van een avontuurlijke en speelse paasvakantie laten genieten. Anderzijds willen ze de aandacht van de gemeente vestigen op het belang van aan-

gepaste speelruimten voor kinderen in een omgeving die de jongste vijftien jaar steeds verregaander werd verstedelijkt. Daarnaast leggen de ravotdagen de nadruk op de noodzaak van het behoud en de herwaardering van nog bestaande groene ruimten. De ravotdagen worden afgesloten met een receptie waarop ouders en beleidsmakers worden uitgenodigd. Bij die gelegenheid overhandigen de kinderen de gemeentemantariissen een door henzelf samengesteld dossier. Hiermee wordt een impuls gegeven aan het Ganshorese speelruimtenbeleid.

Een hoogtepunt in de programmatie van 1981 is het weekend met het intussen legendarische Circus Radeis en De Snaar.

***PAT VAN HEMELRIJCK** is een bekende figuur in de theaterwereld. Hij was ooit lid van de legendarische theatergroep Radeis en richtte in 1991 zijn eigen Alibi Collectief op. De combinatie van zijn voorliefde voor gevonden, gebruikte voorwerpen, kitscherige prullaria en verouderde mechaniekjes, video- en andere beelden en een levendige verbeelding zorgt voor inventief theater waarmee hij al meer dan eens in de prijzen is gevallen. Ook hij was vanaf het begin bij het jeugdhuis betrokken.*

'Voor er een jeugdhuis was, kwam de jeugd van Ganshoren samen op 'De Wip', dat was een klein parkje met een basketbalterrein, waar ook een staande wip stond. Nu staat daar het zwembad van Ganshoren. Daaruit groeide het idee om een echt jeugdhuis te bouwen. Ook Rik Demesmaecker, die toen schepen van jeugd en sport was, bleek daarvoor te vinden. Zo is het jeugdhuis eigenlijk gegroeid. Het werd geleverd als een 'reuze-bouwdoos' die we zelf in elkaar zetten. Na de brand heeft diezelfde ploeg dat gewoon nog eens dunnetjes overgedaan .

Eigenlijk is het ontstaan van Radeis nauw verbonden met het jeugdhuis. Jari organiseerde concertjes van allerlei groepen en hij werkte daarvoor soms samen met Lieven Van Den

HET JEUGDHUIS "DE RIVIEREN" ORGANISEERT:

Carte Blanche

MET OP 29 MEI:
 21u00 RADEIS MET VOGELS + AMBIANCE TOT
 DREIENHENTIG UUR

MET OP 30 MEI:
 14u00 JEUGDHUIZEN EN JEUGDCLUBS GAAN BI-
 ELKAAR ZITTE OM TE KWISSEN, DIT
 WORDT GEORGANISEERD DOOR DE KOEPEL

15u00 SPEELBUSANIMATIE
 18u00 POEZIE
 19u00 ROCK-CONCERT MET RICK TUBBAX AND
 THE TAXIS
 MET IN HET VOORPROGRAMMA THE
 STRONGS

22u00 DANSPARTY MET FM - SOUND SYSTEM

MET OP 31 MEI:
 15u00 RADEIS MET EILAND
 SPEELBUSANIMATIE
 19u00 TROMP MET VADERLAND
 20u30 DE SNAAR + AMBIANCE GROEP

ZATERDAG EN ZONDAG DOORLOPEND:
 RESTAURANT
 TENTOONSTELLING EXPO '58

JEUGDHUIS
 DE RIVIEREN
 N. DEJONGELAAN 42
 1000 GANSHOREN
 428 92 55

Broeck, die programmator was in het jeugdhuis van Opwijk, de Nijdrop. Zo kwam ik opnieuw in contact met Josse De Pauw. Ik kende hem al langer, maar via het jeugdhuis werd het contact vernieuwd. Hij zat toen op het conservatorium in Brussel en hij zag niet meteen een carrière zitten in de bestaande theatergezelschappen. Ik zat op dat moment nog op Sint-Lucas en voelde er al evenmin veel voor om decors te gaan bouwen voor diezelfde gezelschappen. En zo zijn we met Radeis begonnen, een beetje uit frustratie, eigenlijk. In de beginjaren van Radeis hadden we bovendien grotere plannen dan alleen maar theater maken: we wilden ook kortfilmpjes maken en zo. De mensen van het jeugdhuis werkten daar ook aan mee. We organiseerden dan fuiven in het jeugdhuis om onze projecten te bekostigen. Zo hadden we eens het plan opgevat om een western te draaien in Brussel. Die is er wel nooit gekomen, Jacques Brel is later met ons idee gaan lopen. Of was het omgekeerd? Om die film te financieren hadden we een country- en westernfuif georganiseerd in De Rivieren, samen met Zjef Van Uytsel. Dat was trouwens een graag geziene gast in het jeugdhuis. Hij trad er op, maar hing er ook vaak aan de toog.

We hadden ook een hobbyclub: we probeerden zeilboten te maken in polyester. We gingen daarvoor te rade bij Walter Bracke. Dat was een man die afkomstig was van de kust, maar die in Ganshoren woonde. Zijn kinderen kwamen ook naar het jeugdhuis. Hij leerde ons polyester gieten. We hebben zo'n zeilboot gemaakt waar vier man in kon, maar of hij ook echt zeewaardig was, weet ik niet. Ze hebben hem alleszins niet getest toen ik er nog was.

En dan was er de voetbalploeg van het jeugdhuis. Om daarin mee te spelen, moest je aan één voorwaarde voldoen: je mocht niet in een echte ploeg spelen. Voor het overige was alles toe-

gelaten. Later is daar de voetbalploeg van café Den Hemel uit gegroeid. Ik geloof zelfs dat ook de volleybalploeg, GAVO, uit het jeugdhuis is ontstaan. Er bestonden toen hevige vriendschappen en vijandschappen met de andere jeugdhuisen in de omgeving: met het jeugdhuis van Berchem hadden we een hele goede relatie, maar met De Finkel hadden we een soort haat-liefdeverhouding. We gingen dan naar elkaars fuiven om plezier te maken, of om keet te schoppen.

Later zijn we met Radeis nog teruggekeerd naar het jeugdhuis. In 1981 hebben we er een grote circustent neergezet en dan waren er drie dagen lang optredens van onszelf, van De Snaar en van mensen van het jeugdhuis zelf: het was een heel plezant festival rond theater en muziek, dat nogal wat succes had, toen.

Datzelfde jaar hebben we er nog twee voorstellingen gespeeld met het animatie-weekend 'Carte Blanche'.

Al bij al heb ik heel mooie herinneringen aan het jeugdhuis. Heel wat mensen die er actief waren, zijn achteraf doorgegroeid in de culturele wereld in Brussel. En ook al zijn we nu allemaal verspreid over heel Brussel en de Brusselse rand, toch voel je dat de hele ploeg van toen nog aan elkaar hangt. Er zijn vriendschappen voor het leven uit gegroeid.

Een primeur in Brussel: de strip-o-theek

1982 wordt een overgangsjaar. Pol Dobbelaere neemt als nieuwe PV de fakkel over van Markito en ook bij de raad van beheer van vzw Nederlandstalig Jeugdhuis Ganshoren is er een aflossing van de wacht: een jonge raad van beheer neemt het roer over. Dat gebeurt niet zonder moeilijkheden omdat de bestuursleden er nog wat groentjes bij lopen en wat ervaring ontberen. In het Samen te Ganshoren-nummer van november wordt dan

ook een oproep gedaan naar nieuwe vrijwilligers. Maar dat wil niet zeggen dat men intussen stilzit. In 1982-1983 worden naast de gebruikelijke fuiven, filmvoorstellingen en sportactiviteiten ook optredens georganiseerd, gaat men bij de BRT een kijkje achter de schermen nemen, brengt men een bezoek aan brouwerij Artois, wordt er een oud-ledendag georganiseerd in de AB te Brussel, komt er een fietsrally, een info-avond voor schoolverlaters, een stripbeurs... Nog in 1983 lanceert *De Rivieren* twee nieuwe hobbyclubs, die zich respectievelijk gaan bezighouden met zelfverdedigingssport en modelbouw. Het interieur wordt nogmaals in een nieuw kleedje gestoken. Daarenboven zorgt *De Rivieren* voor een regelrechte primeur door een heuse stripotheek te openen, die al meteen een ruim publiek aanspreekt en die tot een stuk in de jaren '80 een ruime uitstraling geniet. In 1985 is de collectie meer dan duizend stuks rijk: van *Suske en Wiske* tot *Asterix*, *Guust Flater*, *Comanche*, *Bilal*, *Gotlieb* en *Tardi*. 'Voor de Brusselse agglomeratie was dit initiatief een stuurproject dat vandaag zelfs in enkele openbare bibliotheken is opgevolgd,' schrijft Het Nieuwsblad op 2 maart 1985.

GEERT VERBURGT is de huidige cafébaas van het legendarische café 'In den Hemel' in Ganshoren, een plek die nauw verbonden is met de geschiedenis van het jeugdhuis. Er was immers een traditie gegroeid: jeugdhuismedewerkers die een 'dagje ouder' werden, dat wil zeggen: als ze 23-24 werden, en ze zich stilaan te oud voelden om in het jeugdhuis rond te hangen, dan verschoven ze hun activiteiten naar 'Den Hemel'. De clandestie van het café bestond dus voor een groot deel uit jeugdhuismedewerkers en ex-jeugdhuismedewerkers. Ambiance verzekerd, dus. De baas van 'Den Hemel' zag zijn naam liever niet vetjes en in kapitalen in dit boekje staan, maar daar heeft de redactie niet naar geluisterd, want ook hij heeft heel wat met het

jeugdhuis te maken gehad. Hij kwam in de raad van beheer van het jeugdhuis terecht in 1979-1980. Hij maakte de PV-wissel mee van Markito naar Pol Dobbelaere, met wie hij een jaar of vijf in het jeugdhuis heeft samengewerkt. Samen met met Johan De Witte richtte hij de fameuze stripotheek op.

'We hadden twee videospelletjes in het jeugdhuis, en we hadden ook eens rondgevraagd of er mensen waren die oude strips konden missen. Zo kwamen we op het idee om met de opbrengst van de videospelletjes strips aan te kopen. En aangezien die spelletjes veel oprachten – zowat 6.000 à 7.000 frank per maand – ging dat snel vooruit. Na een tijdje hadden we ongeveer 1.300 strips in huis, waarvan we er zeker 800 zelf hadden aangekocht. We hadden ook veel strips die mooi gekartoneerd waren uitgegeven, en die kostten al gauw 300 fr. per stuk. We hadden ons vast aankoopadres: Gobelijn in Leuven. Dat was een heel goede stripwinkel, en we kregen daar ook een percentje op onze aankopen. Er kroop veel werk in, hoor, in de stripotheek. Elk nieuw album werd door ons zorgvuldig geplastificeerd en van een ruglabel voorzien met nummer en zo. Het bracht ook een hele administratie met zich mee.

De hele winkel was zowat 150.000 fr. waard. Ik zou wel eens willen weten waar al die strips naartoe zijn gegaan. Waarschijnlijk zijn ze via het ministerie in de een of andere openbare bibliotheek terechtgekomen.

Ook de voetbalploeg van 'Den Hemel' is uit het jeugdhuis gegroeid. Mich Verbelen, Raymond en Jari... speelden er. Maar toen werd het café overgenomen, zowat vijftien-twintig jaar geleden, en het werd verfranst. Daarom besloot de voetbalploeg uit te wijken naar een café wat verder naar beneden in de straat, 'Saint-Martain'. Toen ik 'Den Hemel' overnam, zijn ze teruggekomen. Maar intussen

brachten ze ook hun vrouwen en kinderen mee, het café zat altijd stampvol, en die vrouwen zaten liever in malse fauteuils dan op een harde stoel, dus zijn ze nu weer van café verhuisd.

Vallen en opstaan

Vanaf 1984 breken er harde tijden aan. In de tweede helft van de jaren '80 onder-

vinden de jeugdhuisen steeds meer concurrentie van de discotheken. Daarenboven krijgt *De Rivieren* in toenemende mate te kampen met vandalisme, inbraak, diefstal en drugsproblemen. en haalt het jeugdhuis zich een kwalijke reputatie op de hals. Toch zijn er nog enthousiaste jongeren te vinden die het jeugdhuis een nieuwe impuls willen geven. De werking kent in die tweede helft van de jaren '80 dan ook een aantal steile ups en downs. In juni 1987 treden twee nieuwe halftime permanent verantwoordelijken in dienst: Dominique De Taeye en Karine Ollislaeghers. 'Zij erfden een vuil, slecht functionerend pand dat nog maar een klein publiek trok. De strip-o-theek, het project dat enkele jaren geleden nog succesvol was, bleek uitgeblust en nieuwe initiatieven bleken er niet meteen op til te zijn,' schrijft de *Gazet van Antwerpen*. De raad van beheer van het jeugdhuis beslist dan ook om de collectie van de strip-o-

theek te verkopen. Er wordt geprobeerd nieuwe bezoekers aan te trekken door grote activiteiten te organiseren die sterk worden gepromoot, zoals bijvoorbeeld het *Flokke-Pei Festival*. Maar ook dat werpt weinig vruchten af. In een poging iets te veranderen aan het slechte imago van het jeugdhuis gaat het pand eind 1987 twee maanden dicht om renovatiewerken uit te voeren. De nieuwe permanent verantwoordelijken willen het jeugdhuis een nieuw en duidelijk profiel geven. Muziek wordt het belangrijkste aanknopingspunt als middel tot ontspanning en vorming. Zo wordt er een cursus georganiseerd rond computers en synthesizers, computers en grafiek, computer-animatiefilm enz. Toch is ook deze reanimatiepoging tot mislukken gedoemd. Ook na de renovatie heeft het jeugdhuis te kampen met diefstal en vandalisme. 'We kunnen niets kostbaars achterlaten in het jeugdhuis, zolang het niet vastgemetseld zit,' meldt een wat ontmoedigde Karine Ollislaeghers in het jaarverslag van 1988. De financiële situatie ziet er evenmin rooskleurig uit. Daarnaast drukken de infrastructuurproblemen op de werking: de verwarming is stuk, op sommige plaatsen is het dak gewoon verdwenen, er is onvoldoende inbraakbeveiliging...

Een en ander brengt met zich mee dat het werkjaar 1988-1989 zonder beroepskrachten wordt ingezet. Daardoor valt de werking zo goed als stil. Eind 1988 probeert Jeugd en Stad het jeugdhuis nog maar eens nieuw leven in te blazen. In het voorjaar van 1989 wordt er een stuurgroep opgericht, die bestaat uit Jeugd en Stad, jeugdhuis *De Rivieren* en trefcentrum *De Zeyp*. Deze stuurgroep beslist in september 1989 het jeugdhuis voorlopig te sluiten. Die beslissing wordt ingegeven door het feit dat er bitter weinig respons is op de activiteiten die door het jeugdhuis worden georganiseerd. De weinig jongeren die het jeugdhuis frequenteren zijn meestal niet uit Ganshoren afkomstig. Het gaat bovendien meestal om kansarme jongeren, die met een boel problemen kampen die een klassiek jeugdhuis niet kan opvangen, laat staan een jeugdhuis zon-

der beroepskrachten. Bovendien vindt men ook steeds meer sporen terug van vandalisme, diefstal en drugsgebruik.

De werking wordt intussen op een andere manier voortgezet in De Zeyp. Het gemeenschapscentrum organiseert ook een aantal op jongeren gerichte activiteiten die door de overheid worden aanvaard als deel uitmakend van de jeugdhuiswerking. Onder de vleugels van De Zeyp en Jeugd en Stad groeit een nieuwe groep actievelingen die de voorbereiding van een heropening van het jeugdhuis enthousiast ter harte nemen. Op het programma staan onder meer enkele fuiven, film, allerlei sportactiviteiten, video-animatie etc. Intussen wordt het jeugdhuis heringericht en hersteld met de hulp van de De Zeyp, Jeugd en Stad, de Vlaamse Gemeenschap, de VGC en het gemeentebestuur. Er wordt ook onderhandeld om een oplossing te vinden voor het probleem van de twee vzw's.

In januari 1990 verschijnt in *Samen te Ganshoren* een 'uitnodiging aan alle jongeren boven de 16 jaar om deel te nemen aan de nieuwe jeugdhuiswerking van Ganshoren... Wat gebeurd is, is verleden, wat verleden is, is vergeten': om van zijn slechte naam af te raken, kiest het jeugdhuis een nieuwe naam. Voortaan gaat de voormalige *De Rivieren* door het leven als: jeugdhuis *Neutraal*. Na zes maanden sluiting wordt het nieuwe jeugdhuis op 12 mei 1990 feestelijk boven de doopvont gehouden en verhuist de werking opnieuw naar het pand in de Mathieu De Jonghelaan. Aan het roer staan een twintigtal jongeren uit Ganshoren en Jette, wiens leeftijd schommelt tussen de 16 en de 18 jaar. Ze worden begeleid door een gewetensbezwaarde van Jeugd en Stad, die optreedt als 'permanent verantwoordelijke' en die op zijn beurt wordt ondersteund door de sociaal cultureel werkster en door de staf-functionaris van De Zeyp. Die begeleiding door een ouder iemand is noodzakelijk, omdat de nog heel jonge jeugdhuis-medewerkers wat moeilijkheden onder vinden bij de opvang van jongeren die zich wat 'ordeverstoring' gedragen. Ze voelen zich soms bedreigd.

Jongeren maken kunst

Op 1 april 1991 krijgt het jeugdhuis eindelijk opnieuw een halftijds permanent verantwoordelijke, Pascale Van Lierde. Onder haar impuls komt het succesvol, groots aangepakt project 'Art-toeien' tot stand: onder leiding van kunstenaar Wilfried Van Den Broeck, cultuurconsulent bij de Vlaamse Gemeenschapscommissie, knutselen de jongeren een tentoonstelling bij elkaar die van 29 februari tot 15 maart 1992 te bekijken is in De Zeyp. In mei neemt Serge Labeeuw de fakkel van haar over als nieuwe PV. Maar er staan het jeugdhuis opnieuw zware tijden te wachten: de relatie met de buurtbewoners van de Albertwijk verloopt immers niet al te best.

Er wordt geklaagd over lawaaioverlast en vandalisme. Dat is weliswaar enigszins een oud zeer, maar dit keer lijkt het uit de hand te lopen. Er wordt een wijkcomité opgericht dat ijvert voor de sluiting van het jeugdhuis. Zo ver komt het gelukkig niet. Wel komt er na overleg met het gemeentebestuur een verbod om fuiven en concerten te organiseren. Voor dergelijke activiteiten is het jeugdhuis aangewezen op De Zeyp. Maar die oplossing is van korte duur, want ook daar reageren de buurtbewoners tegen de lawaaioverlast. Door de beperkingen die hen door de maatregelen van het gemeentebestuur werden opgelegd, loopt het aantal activiteiten van het jeugdhuis sterk terug, zodat de Vlaamse Gemeenschap in mei 1993 beslist de erkenning van *Neutraal* te weigeren wegens onvoldoende activiteiten. Dat wil zeggen dat men het opnieuw zonder permanent verantwoordelijke moet stellen, wat de werking nog moeilijker maakt. Het wordt de doodsteek voor het eens zo goed draaiende jeugd-

Jeugdhuis 'Tongeluk'

Jeugdhuis 'Tongeluk'

huis. In september 1993 wordt het pand in de Mathieu de Jonghelaan gesloten wegens bouwvalligheid. Dat gebeurt op last van Vlaams Minister van Cultuur Hugo Weckx.

Een nieuwe clan

Jeugdhuis 'Tongeluk'

Maar het lijkt erop dat de vuurvogel nog maar eens uit zijn as zal herrijzen: in oktober 1996 start een groep jongeren met nieuwe moed en enthousiasme met jeugdhuis *Tongeluk*, de opvolger van *De Rivieren* en *Neutraal*. In zijn nog jonge bestaan heeft het nieuwe jeugdhuis al enkele mooie realisaties op zijn palmares staan, zoals bijvoorbeeld een kwarttriatlon en een project met andere Brusselse jeugdhuisen en theatergezelschap DitoDito. Het pand aan de Mathieu De Jonghelaan wordt definitief verlaten. Momenteel is men volop aan het werk aan het pand waar jeugdhuis *Tongeluk* zijn intrek zal nemen. Als alles goed gaat, wordt het binnen enkele maanden plechtig geopend. Hopelijk kan de dertigste verjaardag van het jeugdhuis in september 1999 in alle luister en in optimale omstandigheden worden gevierd.

Jeugdhuis 'Tongeluk'

FRIED ROGGEN, permanent verantwoordelijke van *Tongeluk* over 'zijn' jeugdhuis:

Jeugdhuis *Tongeluk* is de erfgenaam van jeugdhuis *De Rivieren* en jeugdhuis *Neutraal*. Sinds het verdwijnen van jeugdhuis *Neutraal* in 1993 was Ganshoren een dode plek op het vlak van jeugdhuiswerking, hoewel de infra-

structuur nog bestond en zelfs werd 'onderhouden'.

Tijdens de zomer van 1996 namen enkele jongeren het initiatief om terug aan te knopen bij de lange Ganshorensjeugdhuistraditie. Op 12 oktober 1996 was het zover: jeugd-

huis *Tongeluk* opende zijn deuren in het recreatiecentrum De Rivieren. Iedere woensdag en zaterdag van 17 tot 22 uur waren er activiteiten of werd er café gehouden. Al snel kwam de vrijdagavond erbij.

Omdat het vrijwel onmogelijk was echte jeugdhuisactiviteiten te organiseren tijdens de bestaande openingsuren, werd in de lente van 1997 aan de gemeente Ganshoren de toestemming gevraagd om later te mogen openblijven. Ondanks het protest in de buurt (een oud zeer blijkbaar) werd hier positief op gereageerd. Het jeugdhuis bleef sindsdien op vrijdag- en zaterdagavond open tot 24 u.

In juli 1998 kwam dan de vierde openingsavond erbij. Op zondagavond werd een 'dagschotel' klaargemaakt en het jeugdhuis werd voor vele 'oudere' jongeren de laatste halte van het weekend.

Op het vlak van activiteiten was jeugdhuis *Tongeluk* een jeugdhuis als alle andere, zij het dat het door het leven moest met een paar geamputeerde leden. Speciale evenementen zoals de kwarttriatlon van Ganshoren, de Safe-sex-party, The Simpsons and Friends-dagen, het fantastische selfmade zwembad en gewone activiteiten zoals film op vrijdag, maandelijks een (stil) concertje, Mexicaanse, Franse en bluesavonden, Beachparties, (s namiddags wel te verstaan), maar geen fuiven, toch wel onontbeerlijk voor een jeugdhuiswerking, geen 'normale' concerten, geen avonden om aan de toog door te zakken met tien man (of vrouw).

Het was dan ook evident dat jeugdhuis *Tongeluk* op zoek ging naar een nieuwe locatie. Na een paar tussentstops viel midden 1997 de oplossing uit de lucht. De gemeente was bereid om de oude hoeve aan het nieuwe kerkhof te renoveren. Beloftes werden gemaakt om tegen 30 juni 1998 het gebouw klaar te hebben. Uiteindelijk zouden de werken pas starten

op 15 augustus en is het nieuwe jeugdhuis tot op de dag van vandaag een werf waar geen einde lijkt aan te komen.

En toch klagen we niet. We hebben immers al een 'nieuw' jeugdhuis. De twee lokaaltjes die later dienst zullen doen als bureau en stock werden in oktober door de leden van het jeugdhuis ingericht als voorlopig jeugdhuis. Op twee weken tijd werden de muren blootgelegd, een toog gemetst, elektriciteit gelegd, verlichting en water geïnstalleerd en op 23 oktober ging het jeugdhuis open met de eerste fuif sinds 25 juni 1997. Sindsdien draait het jeugdhuis weer op volle toeren en heeft Ganshoren na bijna zes jaar weer een 'echt' jeugdhuis.

Plannen voor de toekomst? We hopen ergens in 1999 de opening van het echte nieuwe jeugdhuis te kunnen vieren, begin 1999 opnieuw een beroepskracht te hebben, de enige echte Ganshorensse kwarttriatlon opnieuw te kunnen organiseren, het eerste JongerenInformatie-Punt van Ganshoren te kunnen opstarten, een fuif- en concertreeks te beginnen...

Fried Roggen

Met dank aan Danny Cortier, Jari Demeulemeester, Pat Van Hemelrijck, Geert Verburt en Fried Roggen voor hun medewerking en advies.

De tekst over Tongeluk werd geschreven door Fried Roggen.

Overige teksten en interviews: Veerle Vanden Bosch

Nederlandstalige verenigingen aangesloten bij de Gemeenschapsraad Ganshoren

Socio-culturele verenigingen

August Vermeylenkring	<i>Jean Vandergucht, Louis Corhaystraat 16/1 – 1080 Sint-Jans-Molenbeek</i>
Davidsfonds	<i>Christine Van Vlieden, Grondwetlaan 56, 1090 Jette – 428.02.04</i>
K.BG.	<i>Jerome Van Daele, Keizer Karellaan 20 – 1083 Ganshoren – 426.33.82</i>
K.W.B.	<i>Pierre Gabriëls, Negen Provinciënlaan 36/1-3 – 426.82.24</i>
Masereelfonds	<i>Jan Stacino, E. Winteroystraat 58 – 1083 Ganshoren – 465.01.79</i>
Nederlandstalig Pastoraal Sint-Martinus	<i>Pierre Smeyers, K. Fabiolaplein 2 – 1083 Ganshoren – 426.26.65</i>
Video- en Smalfilmclub Brussel	<i>René Pierrard, Vandervekenstraat 175 – 1780 Wemmel – 460.64.99</i>
This is Art	<i>Iwein Van Driessche, Nanovestraat 26 – 1745 Opwijk – 052/35.05.37</i>
Vlaamse Club Basiliek	<i>Joris Kesteloot, E. Toussaintstraat 27 – 1083 Ganshoren – 428.19.42</i>
Vlaamse Parochiegemeenschap Sint-Cecilia	<i>Karel Van Keirsbilck, Maria Van Hongarijelaan 29 – 1083 Ganshoren – 468.20.32</i>
Vriendenkring Vlaams Brabant	<i>Hugo Meulenijzer, (vanaf maart 1999) Groot-Bijgaardenstraat 284 – 1082 Sint-Agatha-Berchem – 468.06.45</i>
VTB-VAB	<i>Jules Darmont, Maliëplein 7/2 – 1083 Ganshoren – 465.29.72</i>
West-In	<i>Mia Cardoen, Hertog Janlaan 56, 1083 Ganshoren – 428.25.25</i>
Willemsfonds	<i>Yvette Vanneste, De Villegaslaan 83/34 – 1083 Ganshoren – 465.02.80</i>
VLD-jongeren	<i>Francis Vanroelen, Van Overbekelaan 161/9- 1083 Ganshoren – 428.13.50</i>
Amnesty International	<i>Els Agneessens, Grétrystraat 5/34 – 1000 Brussel – 223.28.93</i>
KAV	<i>Emilienne De Vos, Beethovenlaan 33 – 1083 Ganshoren – 428.21.00</i>

Amateuristische kunsten

Koninklijke Folkloristische Maatschappij Sint-Martinus

*Robert Vandekelder,
Kasteellaan 47 – 1083 Ganshoren – 425.00.81*

Fotoclub De Zeyp

*Marcel Minne,
Wereldtentoonstellingslaan 77 – 1083 Ganshoren – 425.25.03*

Hoop op Oogst

*Ann Morre,
Hervormingslaan 17 – 1083 Ganshoren – 425.95.90*

Allegro Ma Non Troppo

*Stef Noppe,
Wereldtentoonstellingslaan 108 – 1083 Ganshoren – 428.94.57*

Vrij Atelier

*Leo Van Zwijnsvoorde,
Basilieklaan 384/14 – 1081 Koekelberg – 428.46.05*

Galatea vzw

*Georges Petitjean,
Stedebouwstraat 4 – 1083 Ganshoren – 426.90.35*

De Meigraaf

*Stefaan Princen,
Vandenschriekstraat 84 – 1090 Jette – 426.90.35*

United Programmers Club

*Rudy Breedenaedt,
De Smet de Naeyerlaan 474 – 1090 Brussel – 479.52.20*

Sport

Vriendenkring Jetse Sportvissers

*Isidoor Bousman,
Van Overbekelaan 245/135 – 1083 Ganshoren – 428.59.53*

WTC De Zeyp

*Daan Dehing,
Oude Pastoriestraat 24-26 – 1083 Ganshoren – 425.45.94*

VK. The Angels

*Louis Mariette,
Lenterik 32 – 1800 Vilvoorde – 251.55.00*

United Koekelberg

*Gaëtan Geirnaert,
Hof ter Puttenlaan 28 – 1700 Dilbeek – 466.23.84*

Turnkring Blijf Jong

*Frieda Gabriëls,
G. Leclercqlaan 7 – 1083 Ganshoren – 428.92.69*

Sint-Maurice

*Patrick De Wae,
L. De Brouckèrelaan 39 – 1083 Ganshoren – 428.95.87*

Shooting Club Daltons

*Yvan De Wae,
Poverstraat 22 – 1731 Relegem – 460.46.13*

Schaakvereniging Excelsior

*Serge Prodan,
Rasselstraat 15 – 1780 Wemmel – 460.21.66*

Kaartclub Hartenaas

*Adolf De Keersmaeker,
Kerkhoflaan 12 – 1083 Ganshoren – 542.22.15*

Gavo

Jan Béghin,

Gako-tennis

Hervormingslaan 17 – 1083 Ganshoren – 425.95.90
Jan De Geest,

Biljartclub Guido Gezelle

J.S. Bachlaan 18 – 1083 Ganshoren – 468.18.53

F.C. Skippy

Paul Marckx,

Zeypstraat 3 – 1083 Ganshoren – 426.04.68

B.C.D

Serge Van Driessche,

Van Overbekelaan 247b16/1, 1083 Ganshoren – 425.50.59

Z.V.K. Saloon

Luc Sels,

Heisegemstraat 35 – 2800 Mechelen – 015/41.10.39

Dennis Pollyn

Gezondheid en welzijn

Vrijwilligersziekenzorg Zonnestraal

Lea Belde,

Van Overbekelaan 245/E3 – 1083 Ganshoren – 427.64.27

Gezinsgespreksgroep Hertog Jan

Camiel De Breucker,

Hertog Janlaan 54 – 1083 Ganshoren – 426.27.61

V.V.H.V.G

Nelly Verlinden,

Kleine Steenstraat 26 – 1800 Vilvoorde – 251.81.68

Ziekenzorg Ganshoren

Maria Pilatte,

Negen Provinciënlaan 34 – 1083 Ganshoren – 465.09.07

Onderwijs

Vriendenkring Rijksbasisschool

Marco Van Dam,

Jan De Greefstraat 1 – 1083 Ganshoren – 427.04.016

Oud-Leerlingenbond Heilig Hart

Yves Derijcke,

Trasserweg 436 – 1000 Brussel – 456.48.00

Oudervereniging Sint-Lutgardis

Hugo Raemdonck,

Walenstraat 41 – 1090 Jette – 426.22.87

Jeugd

VVKSM Scouts en Gidsen

Pieter Bogaert,

Demesmaekerstraat 61 – 1083 Ganshoren – 452.84.26

Chiro Spirit

Dries Schelfaut,

Keuredreef 97 – 1083 Ganshoren – 426.84.96

Chiro Elckelyc

Katrien De Koster,

Venetiëstraat 80 – 1050 Elsene – 647.87.39

Jeugdhuis Tongeluk

Fried Roggen,

Grétrystraat 11/42 – 1000 Brussel

Wist je dat je voor heel wat informatie terechtkunt in De Zeyp?

Uit de papiermolen

Dagelijks heb je keuze tussen vijf kranten : De Morgen, Het Nieuwsblad, De Standaard, Het Laatste Nieuws en Het Volk.

Of lees je liever Humo, Knack of een van de tien andere week- of maandbladen...

Zoek je naar cultuuragenda's Brussel, wil je je wat bijscholen, zoek je waar je taallessen kunt volgen, of wil je de ene of andere vaardigheid aanleren ?

In De Zeyp vind je zes kasten vol folders en informatie hierover

Gezondheidsinfostand ?

Wil je weten wat de overheid heeft beslist, onze eigen Vlaamse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse regering of de nationale ministers ?

Je kunt niet alleen de kranten, maar ook de officiële documenten raadplegen in De Zeyp.

Loop even binnen. In de leeshoek vind je al deze informatie.

Neem rustig de tijd, iedere werkdag van 10.00 tot 18.00 uur.

Op het scherm van internet

Heb je een familielid in Afrika of Azië en zoek je een middel om goedkoop brieven te verzenden ?

Zou je graag de vacaturebank van RVA, VDAB, BGDA... raadplegen zonder naar een van hun officiële vestigingen te hoeven ?

Maak je een studie (zonder student te zijn...) en zou je eens graag in de catalogus van een buitenlandse bibliotheek snuisteren zonder ernaar toe te hoeven reizen ?

Of wil je liever de krant lezen op een computerscherm omdat je niet langer onnodig wil bijdragen tot de papierafvalberg ?

Loop dan even binnen in De Zeyp en overleg even met het secretariaat. Wij stellen graag onze internetconnectie ter beschikking om je informatie te bezorgen.

De Zeyp

Van Overbekelaan 164

1083 Ganshoren

Tel. 02/422.00.11

Fax 02/422.00.12

e-mail: DeZeyp@vgc.be

<http://digitaalbrussel.vgc.be/gc/>

de_zeyp/

